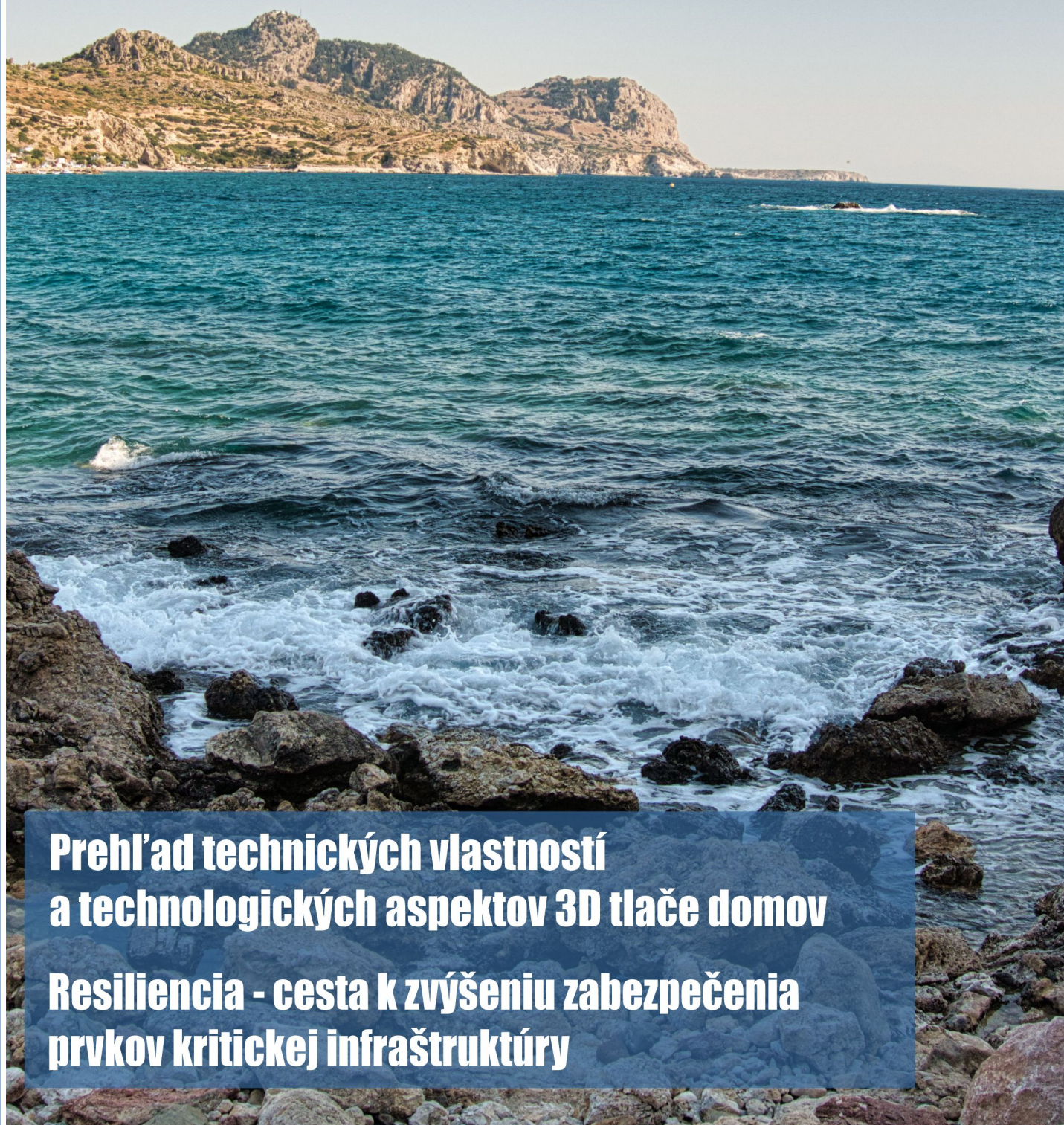

Mladá veda

Young Science

**Prehľad technických vlastností
a technologických aspektov 3D tlače domov**

**Resiliencia - cesta k zvýšeniu zabezpečenia
prvkov kritickej infraštruktúry**

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 2, ročník 7., vydané v decembri 2019

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Stredozemné more. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

VNÍMANIE UDRŽATEĽNOSTI V PODNIKOCH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PERCEPTION OF SUSTAINABILITY IN ENTERPRISES OF THE SLOVAK REPUBLIC

Patrícia Jánošová ¹

Autorka pôsobí ako interná doktorandka na Fakulte riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline. Vo svojom výskume sa venuje problematike udržateľnosti a udržateľného rozvoja.

The author works as an internal PhD student at the Faculty of Management Science and Informatics at the University of Žilina. Her research focuses on sustainability and sustainable development.

Abstract

Sustainability and its achievement has been a widely debated topic in all areas. The sustainable direction of every subject in the world should primarily be embedded in its strategy. It is necessary to look for new ways of achieving sustainability in carrying out activities, particularly in the area of limited resources.

The article deals with the issue of sustainability and diversity of understanding of this term in the sectors of the Slovak Republic. The main data sources of this study are annual reports and internal documents of selected enterprises. The research sample consists of 33 companies based in the Slovak Republic, each representing a selected industry.

The main aim of this article was to analyze secondary data, which consisted of annual company reports, publicly accessible documents and information, to find out the progress of sustainable development in individual selected enterprises in the Slovak Republic. As the representative for each industry, we chose the company that shows the highest revenue for the past year (or years). Based on of higher informative value and clarity, we have analyzed the companies in the respective sectors they represent.

On the basis of the research, we have found an insufficiently developed strategy of sustainability in enterprises. The social area of sustainability is the least developed in enterprises. Only a few enterprises focus on Triple Bottom Line model.

Key words: Sustainability, Sustainable Development

¹ Adresa pracoviska: Ing. Patrícia Jánošová, Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta riadenia a informatiky, Katedra makro a mikroekonomiky, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina
E-mail: patricia.janosova@fri.uniza.sk

Abstrakt

Udržateľnosť a jej dosahovanie je veľmi diskutovanou témou vo viacerých oblastiach života. Udržateľné smerovanie každého subjektu na svete by malo byť primárne zakotvené v jeho podnikovej stratégii. Je nevyhnutné hľadať nové spôsoby ako dosahovať udržateľnosť pri vykonávaní činností predovšetkým v oblasti obmedzených prírodných zdrojov.

Článok sa zaoberá udržateľnosťou a rôznorodosťou chápania tohto pojmu v praxi v odvetviach Slovenskej republiky. Výskumnú vzorku tvorí 33 podnikov so sídlom v Slovenskej republike, pričom každý z nich zastupuje vybrané odvetvie.

Hlavným cieľom predkladaného článku bolo na základe analýzy sekundárnych údajov, ktoré tvorili výročné správy podnikov, verejne prístupné dokumenty a informácie, zistiť rozpracovanosť smerovania udržateľného rozvoja v jednotlivých vybraných podnikoch v Slovenskej republike. Ako zástupcu za každé odvetvie sme vybrali podnik, ktorý vykazuje najvyššie tržby za minulé obdobie. Na základe vyššej vypovedacej hodnoty a transparentnosti sme analyzované podniky priradili do príslušných sektorov, ktoré zastupujú.

Uskutočnenou analýzou sa zistila nedostatočne rozpracovaná úroveň opatrení z hľadiska udržateľnosti v podniku. Len málo podnikov sa orientuje na udržateľnosť vo všetkých oblastiach Triple Bottom Line, pričom najmenej rozvinutou oblasťou udržateľnosti v podniku je sociálna oblasť.

Kľúčové slová: udržateľnosť, udržateľný rozvoj

Úvod

S pojmami udržateľnosť a udržateľný rozvoj sa stretávame od sedemdesiatych rokov minulého storočia. Od tohto obdobia si ľudstvo vo väčšej miere uvedomuje globálny neudržateľný rast (populácie, výroby, spotreby, emisií a pod.) vo svete. Exponenciálny rast výroby potravín, využívania obmedzených prírodných zdrojov nie je udržateľný (Colombo, 2001) na základe čoho je potrebné prijať a implementovať široké spektrum opatrení zmierňujúce spomínaný neudržateľný rast.

Vo všeobecnosti za udržateľný rozvoj sa považuje cielený, dlhodobý synergický proces, ktorý ovplyvňuje všetky zložky života vo všetkých jeho formách. V podmienkach Slovenskej republiky je udržateľný rozvoj právne vymedzený ako: „rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov.“ (Zákon o životnom prostredí č. 17/1992 Zb.). Tento proces by mal zahŕňať uspokojovanie biologických, materiálnych, sociálnych a duchovných potrieb ľudí, pričom dôsledky týchto činností neohrozujú jednotlivé formy života na Zemi, nezaťažujú prírodu, racionálne využívajú obmedzené zdroje, chránia kultúrne dedičstvo. Racionálne a svedomité využívanie obmedzených zdrojov by malo byť nevyhnutné pre inkluzívny rozvoj a vytvorenie kvalitných podmienok pre život na Zemi (Rockström et al., 2009). Wu (2013) a iní autori žiadajú výskumníkov o zameranie sa na skúmanie udržateľnosti čiastkových oblastí. Na dosahovanie udržateľnosti je nevyhnutné implementovať prvky udržateľného rozvoja aj do podnikovej sféry. Preto je nevyhnutné zakomponovanie ekonomických, environmentálnych a sociálnych ukazovateľov udržateľného rozvoja do stratégie podniku (Kaspereit and Lopatta, 2016).

OSN sa aktívne zúčastňuje na vytváraní rámcových cieľov orientovaných na zlepšovanie podmienok vo svete. Medzi najznámejšie a najobsiahlejšie aktivity OSN môžeme radiť Miléniové ciele, ktoré tvorili globálny záväzok členských krajín v období 2000-2015 (Briant Carant, 2017). Niektoré zo stanovených cieľov sa do roku 2015 nepodarilo naplniť. Z toho dôvodu sa na summite OSN o trvalo udržateľnom rozvoji 25. septembra 2015 v New Yorku stanovil nový plán, nazývaný Agenda 2030 (OSN). Stanovené ciele nadväzovali na ich predchodcov – Miléniové ciele, na ktorých plnení sa svet aktuálne podieľa.

Skúmaná oblasť

Mieru udržateľnosti a jej aspekty sme analyzovali na úrovni podnikov Slovenskej republiky. Primárne zdroje nám poskytli výročné správy podnikov, zmienky o udržateľnosti a stratégii na vlastných webových stránkach, prípadne zverejnené online publikácie zaoberajúce sa ich udržateľnosťou. Nasledujúca analýza mieri udržateľnosti sa uskutočnila na úrovni 33 podnikov, ktoré sme na základe príslušných odvetví (podľa Finstat) priradili do štyroch sektorov. Najväčšiu vzorku tvoria podniky z terciárneho sektora, druhú najväčšiu vzorku predstavujú podniky zo sekundárneho výrobného sektora, v poradí treťou vzorkou z hľadiska počtu podnikov tvorí kvarciárny sektor a najmenšie zastúpenie má primárny sektor (Graf 1).

Graf 1 – Početnosť analyzovaných podnikov z hľadiska sektorovej štruktúry
Zdroj: vlastné

Primárny sektor

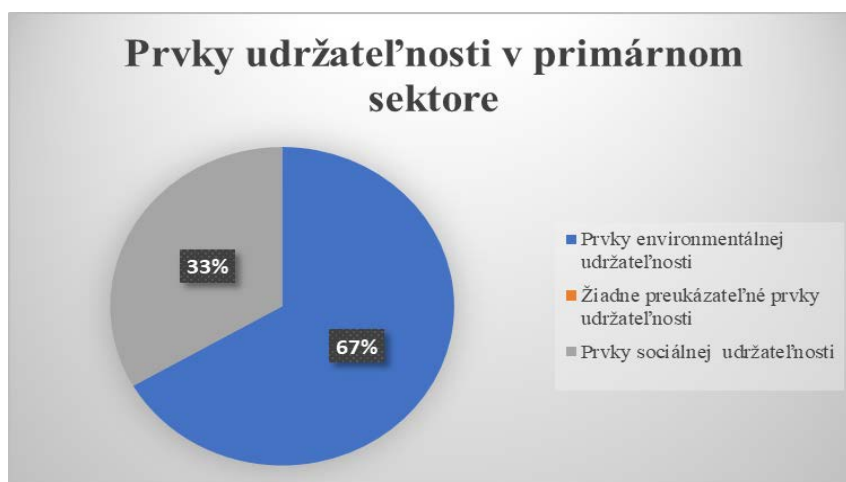
Oblasť primárneho sektora nám vo výskume zastrešujú dva najväčšie podniky:

- LESY Slovenskej republiky
- Slovenské elektrárne, a.s.

Podnik LESY Slovenskej republiky sa prezentuje myšlienkou: „NAŠOU VÍZIOU JE TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ ŠTÁTNYCH LESOV“. Podnik má za cieľ dosahovať svojou činnosťou primeraný zisk, pričom chce uspokojovať verejnoprospešné záujmy, potreby a ochranu prírodného prostredia s cieľom trvalo udržateľného rozvoja a lesa. Územie

obhospodarovaných lesov je zakotvené v strategickom programe Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov. V priebehu minulého desaťročia došlo k expanzii ťažby z dôvodu smrekových kalamít (LESY SR). V roku 2010 sa v rámci *ekologického dňa* v podniku Mondi SCP prejavila spolupráca LESOV SR a Mondi SCP. V priebehu tohto dňa sa v Ľubochnianskej doline zasadila viac než tisícka stromov. (Mondi SCP, 2010)

Slovenské elektrárne, a.s. vymedzujú svoju činnosť v rámci udržateľného rozvoja niekoľkými zásadami, v ktorých sa orientujú na trvalé zlepšovanie efektívnosti, aby sa dosahovali vymedzené ciele, uspokojovali požiadavky zainteresovaných skupín a plnili zákonné podmienky vzhľadom na udržateľný rozvoj. Podnik Slovenské elektrárne, a. s. sa snaží o úsporné využívanie energie a surovín, s orientáciou na podporu využívania obnoviteľných zdrojov. Rovnako sa výrobná-technická základňa podniku zameriava na technológie, ktoré dokážu zabezpečiť bezpečnosť a zdravie zamestnancov (Slovenské elektrárne, a. s., 2017).

Graf 2 – Percentuálne zastúpenie zistených prvkov udržateľnosti v podnikoch primárneho sektora

Zdroj: vlastné

Podnik	Environmentálne prvky	Sociálne prvky
LESY Slovenskej republiky	Ochrana životného prostredia Podpora ekologických aktivít	
Slovenské elektrárne, a.s.	Podpora využívania obnoviteľných zdrojov	Bezpečnosť a zdravie zamestnancov

Tabuľka 1 - Environmentálne a sociálne prvky podnikov primárneho sektora

Zdroj: vlastné

Oba podniky spadajúce do oblasti primárneho sektora sa z hľadiska udržateľnosti zameriavajú predovšetkým na oblasť environmentálnej udržateľnosti v miere 67%. Prvky sociálnej udržateľnosti sa prejavili v miere 33% (Graf 2).

Sekundárny sektor

Predstaviteľmi analýzy sekundárneho sektora Slovenskej republiky sú vybrané výrobné podniky:

- Mondi SCP, a.s.
- SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.
- SLOVNAFT, a.s.
- U. S. Steel Košice, s. r. o.
- RIEKER OBUV, s.r.o.
- RAJO, a.s.
- BIO OIL Development s.r.o. & co., k.s.
- Schaeffler Kysuce, spol. s r.o.
- Essity Slovakia, s.r.o.

Podnik Mondi SCP sa vo svojej činnosti komplexne zameriava na celý rad ukazovateľov smerujúcich k udržateľnosti. Podnik vo svojej spracovateľskej činnosti dbá na pôvod materiálu. Nakupované drevo je certifikované s označením FSC alebo PEFC, ktoré vypovedajú o ťažbe pod prísnu kontrolou úradov. V podniku sa vzniknutá biomasa využije na pokrytie až 95% energetických potrieb. Zvyšok energie pochádza z ekologicky najprístupnejšej alternatívy, ktorou je zemný plyn. Pre podnik Mondi je udržateľný rozvoj jedným z najdôležitejších bodov stratégie, o čom svedčí aj rad produktov Green Range (spustený v roku 2006), ktorý obsahuje výlučne papiere z certifikovaných lesov, papiere vyrobené bez použitia chlóru alebo 100% recyklovaných papierov. (Mondi SCP, a.s.)

Podnik SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o. sa usiluje o vytváranie udržateľného riadenia prostredníctvom ekonomických, sociálnych a environmentálnych hodnôt. V podniku je zavedená metóda True Value KPMG, ktorá kvantifikuje sociálne a environmentálne hodnoty. SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o. produkuje výrobky, ktoré až v 90% spĺňajú požadované environmentálne normy. V závodoch podniku dosahuje miera recyklácie výrobkov až 95%. Vzhľadom na prepracovanú ekologickú politiku si SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o. stanovil dôležitý cieľ, ktorý chce do roku 2020 dosiahnuť. Ide o zníženie emisií skleníkových plynov v závodoch z úrovne 3,04 (údaj z roku 2016) na úroveň 1,55. Podnik sa v minulosti zameril na činnosť podniku Chemtronics. Zistil, že vo vzduchovom kompresore dochádza k podstatným stratám a sušička spotrebúva priveľa elektriny. Záverom bolo vyriešenie situácie a podstatné zníženie odberu elektriny, čo sa odzrkadlilo aj na ekonomickej analýze. Rovnako bola zaznamenaná spolupráca na vyriešení problému s vysokými emisiami podniku, čím Chemtronics vykazoval vyššiu energetickú efektívnosť, ktorá mala dopad na zníženie celkových nákladov a pokles emisií skleníkových plynov. (SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.)

Slovnaft, a.s. sa vo svojej filozofii vyznačuje záväzkom vyvážene integrovať ekonomické, sociálne a environmentálne aspekty do každodenných podnikateľských aktivít. Slovnaft sa orientuje na splnenie niekoľkých cieľov v oblastiach klimatických zmien, životného prostredia, bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, komunity, ľudského kapitálu, etických princípov a riadenia. Medzi kvantifikovateľné a kvalifikovateľné sledované ciele do roku

2020 podnik radí zníženie emisií a energetickej náročnosti o 5%, spracovanie nízkouhlikového projektu, zníženie počtu požiarov o 10%, rovnako zvýšiť mieru angažovanosti zamestnanca z 37% na 45% a iné. (Slovnaft, a.s.)

V roku 2018 si podnik U.S. Steel Košice stanovil prísne ciele, od ktorých očakáva zodpovedný a udržateľný spôsob podnikania, príkladom čoho je aj fakt, že dodávatelia pracujúci v tomto závode dosahujú za posledné obdobie rekordne nízku úrazovosť. Podnik v roku 2013 za účelom zmeniť spôsob podnikania implementoval metódu Carnegie Way. Táto metóda poskytuje nástroje pre udržateľnosť podnikania a konkurencieschopnejšiu pozíciu v dynamickom prostredí trhu. U. S. Steel Košice patrí k jedným z najväčších zamestnávateľov v Slovenskej republike. Tomuto úspechu sa pričínalo viacero kvalifikovaných generácií zamestnancov, pre ktorých podnik neustále vylepšuje podmienky v sociálnej oblasti. U. S. Steel Košice pripravuje budúcu generáciu zamestnancov prostredníctvom podpory vzdelávania študentov partnerských škôl. Podnik dnes patrí k lídrom v uplatňovaní pracovnej a obchodnej etiky. V rámci ekonomickej udržateľnosti sa podnik zameriava na udržiavanie konkurencieschopnosti prostredníctvom projektov a aktivít vedúcich k zvyšovaniu kvality výrobkov a služieb, zvyšovaniu ziskovosti a zlepšovaniu finančnej stability na trhu. V environmentálnej oblasti sa podnik usiluje o modernizáciu existujúcich výrobných zariadení a environmentálnych systémov. Do roku 2030 chce podnik znížiť emisie skleníkových plynov o 20%. V rámci závodu je vo vysokej popularite zavedená ekologická forma prepravy – bicyklami. (U. S. Steel Košice)

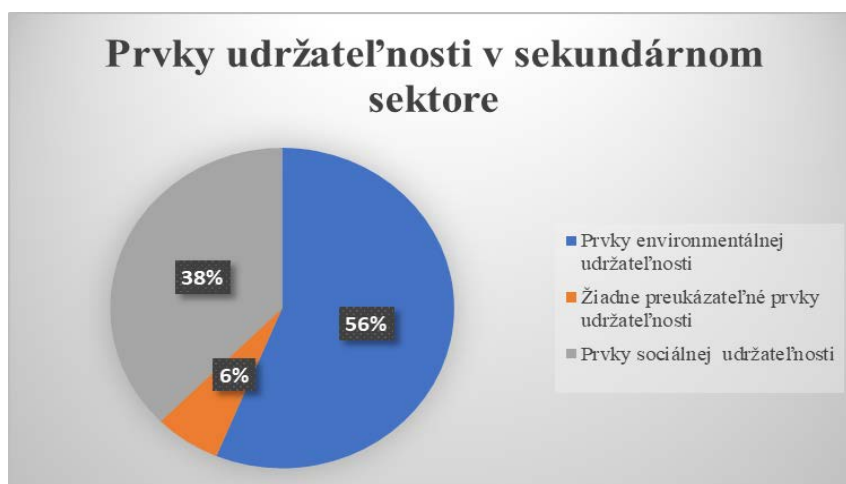
Rajo, a.s. patrí pod Integrated Pollution Prevention and Control, čo predstavuje súbor opatrení zameraných na eliminovanie znečistenia, znižovanie emisií v ovzduší, vode, pôde, znižovanie vzniku odpadu a zneškodňovanie odpadu. Podnik dbá na dôkladné separovanie odpadu a monitorovanie využívanej elektrickej energie, vody, plynu s následnou snahou o ich zníženie. Rovnako je monitorovaná kvalita odpadových vôd a znečisťovanie ovzdušia prostredníctvom rôznych ukazovateľov (Rajo, a.s.). Väčšina výrobkov je balená v certifikovaných obaloch FSC (Forest Stewardship Council). Podnik Rajo, a.s. sa vysokej miere angažuje predovšetkým v oblasti ochrany životného prostredia.

Podnik BIO OIL Development s.r.o. & co., k.s. pôsobí na trhu ako spracovateľ odpadu. Odpad tvorí predovšetkým olej a živočíšny tuk, ktorý sa tento podnik snaží ďalej racionálne využívať. Vo svojej výskumnej ekologickej činnosti sa zameriava predovšetkým na vznik „zeleného paliva“, prípadne „zelenej energie“, ktoré môžu v budúcnosti nahrádzať neobnoviteľné zdroje na pohon vozidiel. (BIO OIL Development s.r.o. & co., k.s)

Trvalo udržateľné hospodárenie patrí k faktorom úspechu podniku Schaeffler Kysuce, spol. s r.o. Kládne vysoký dôraz na spájanie hospodárskeho úspechu so zodpovedným vykonávaním podnikových činností. V sociálnej oblasti sa zameriava na poskytovanie bezpečného pracovného prostredia pre svojich zamestnancov s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia. Globálny rodinný podnik Schaeffler Kysuce, spol. s r.o. vo svojej filozofii prepája štyri primárne hodnoty – trvalá udržateľnosť, inovatívnosť, excelentnosť a náruživosť, čím

vyjadruje zodpovednosť voči zákazníkom, životnému prostrediu ale aj budúcej generácii. Na to, aby bol podnik dostatočne ekologický, je Schaeffler Kysuce, spol. s r.o. v neustálom kontakte s dodávateľmi a konečnými zákazníkmi. Účelom tejto činnosti je prepojenie a vzájomné vyhodnocovanie environmentálnych informácií v celom reťazci. (Schaeffler Kysuce, spol. s r.o.)

Strategickým cieľom podniku Essity Slovakia, s.r.o. je neustále prispievanie k udržateľnej a cirkulárnej spoločnosti. Od roku 2018 sú ciele v oblasti znižovania emisií schválené na základe vedeckých cieľov. Tieto ciele sa týkajú oblasti energetiky, prepravy, surovín, odpadu a dodávateľov. Jedným zo spomínaných cieľov je do roku 2030 zníženie emisií o 25% od bázičného roku 2016. Podnik Essity Slovakia, s.r.o. si stanovil 6 cieľov pochádzajúcich z Agendy 2030, ktoré bude naplňať do roku 2030 (Essity Slovakia, s.r.o.). Analyzované podniky sekundárneho sektora sa zameriavajú hlavne na environmentálnu udržateľnosť v miere 56%. Sociálna udržateľnosť sa prejavuje v 38% miere. Prvky udržateľného rozvoja neboli zistené v 6% vybraných podnikov (Graf 2).

Graf 2 – Percentuálne zastúpenie zistených prvkov udržateľnosti v podnikoch sekundárneho sektora
Zdroj: vlastné

Podnik	Environmentálne prvky	Sociálne prvky
Mondi SCP	Používanie certifikovaného dreva Využívanie ekologických alternatív	
SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.	Znižovanie emisií skleníkových plynov v závodoch True Value KPMG Vysoká miera recyklácie	True Value KPMG
Slovnaft, a.s.	Znižovanie emisií a energetickej náročnosti Spracovanie nízkouhličkového projektu	Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci Zvyšovanie mieri angažovanosti zamestnanca
U.S. Steel Košice	Modernizácia existujúcich výrobných zariadení a environmentálnych	Rapidne znižovanie úrazovosti zamestnancov

	<p>systémov</p> <p>Znižovanie emisií skleníkových plynov</p> <p>Alternatívny spôsob prepravy</p>	<p>Podpora vzdelávania študentov</p> <p>Aktivity pre zamestnancov</p>
Rajo, a.s.	<p>Ochrana životného prostredia</p> <p>Používanie certifikovaných obalov</p> <p>Monitorovanie kvality odpadových vôd a ovzdušia</p>	<p>Integrated Pollution Prevention and Control</p>
BIO OIL Development s.r.o. & co., k.s.	<p>Zavádzanie „zeleného paliva“, prípadne „zelenej energie“</p>	
Schaeffler Kysuce, spol. s r.o.	<p>Vyhodnocovanie environmentálnych informácií v celom reťazci</p>	<p>Poskytovanie bezpečného pracovného prostredia pre svojich zamestnancov</p> <p>Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci</p>
Essity Slovakia, s.r.o.	<p>Znižovanie emisií</p> <p>Zodpovedná produkcia a spotreba</p>	<p>Ochrana a podpora zdravia</p> <p>Podpora rovnosti a rovného zaobchádzania</p>

Tabuľka 2 - Environmentálne a sociálne prvky podnikov sekundárneho sektora
Zdroj: vlastné

Terciárny sektor

Oblasť terciárneho sektora nám vo výskume zastrešuje rad nasledujúcich podnikov:

- Tatry Mountain Resorts, a.s.
- Tesco International Clothing Brand, s.r.o.
- VŠZP, a.s.
- NIKÉ, spol. s r.o.
- ESET spol s r.o.
- TESCO STORES SR, a.s.
- Beltran, s.r.o.
- Stredoslovenská energetika Holding, a.s.
- C.LT.W. Finance s.r.o.
- Porsche Slovakia, spol. s r.o.
- VUJE, a.s.
- UNIMEDIA, s.r.o.
- ENTRAZ s.r.o.
- OKTE, a.s.
- STRABAG Pozemné a inžinierske staviteľstvo s.r.o.
- Slovak Telekom, a.s.
- OMV Slovensko, s.r.o.

Skupina Tatry Mountain Resorts, a.s. vykonáva svoju činnosť predovšetkým v horských oblastiach, čím je viazaná na dodržiavanie prísnych environmentálnych pravidiel. Každý z nových projektov skupiny musí prejsť schvaľovacím procesom „Posudzovania vplyvov na životné prostredie“ (Environmental Impact Assessment – EIA), ktorý je jedným z primárnych nástrojov medzinárodnej environmentálnej politiky na realizáciu udržateľného rozvoja. (Tatry Mountain Resorts, a.s.)

Podnik ESET spol. s r.o. kladie vysoký dôraz na komunikáciu s dôležitými partnermi počas celého roka. ESET spol. s r.o. sa snaží zaoberať sa udržateľným rozvojom v každej z troch oblastí. Spolu s podnikom sa snaží o napĺňanie vízie v rámci udržateľného rozvoja sedem najvýznamnejších skupín stakeholderov. (ESET spol. s r.o.)

TESCO STORES SR, a.s. v súčasnosti prevádzkuje 150 obchodov na slovenskom trhu. Podnik patrí k lídrom v inováciách na úrovni maloobchodu. Drží si prvenstvo v strednej Európe v boji proti plytvaniu potravinami, pričom sa zaviazal o znižovanie odpadu zo svojich obchodov a distribučných centier. Intenzívne sleduje a vyhodnocuje objem odpadu vo všetkých prevádzkach, aby neustále vylepšoval spôsob jeho znižovania. V Slovenskej republike sa medziročne podarilo znížiť objem vyhodnených potravín o 20% a ľuďom v núdzi darovať približne 577 ton potravín. (TESCO STORES SR, a.s.)

Stredoslovenská energetika Holding, a.s. si zakladá na spoločenskej zodpovednosti voči zamestnancom, zákazníkom, obchodným partnerom ale aj príbuznej komunite. Výsledkom dbania o spoločenskú zodpovednosť si podnik v roku 2018 implementoval stratégiu „NAŠA spoločenská zodpovednosť“. Podnik vynakladá vysoké úsilie na udržiavanie pozície v konkurenčnom prostredí na trhu s plynom a energiou. Environmentálne aktivity podniku sa zameriavajú na spoluprácu s neziskovými organizáciami. Napríklad s organizáciou Ochrana dravcov na Slovensku sa Stredoslovenská energetika Holding, a.s. podieľa na spolufinancovaní projektu LIFE+ Ochrana orla krikľavého na Slovensku. Rovnako podnik podporuje environmentálne aktivity v Záchrannej stanici Zázrivá. V rámci udržateľného rozvoja podnik spolupracuje s univerzitami v oblasti Trainee programu, ktorý je určený pre študentov vysokých škôl. (Stredoslovenská energetika Holding, a.s.)

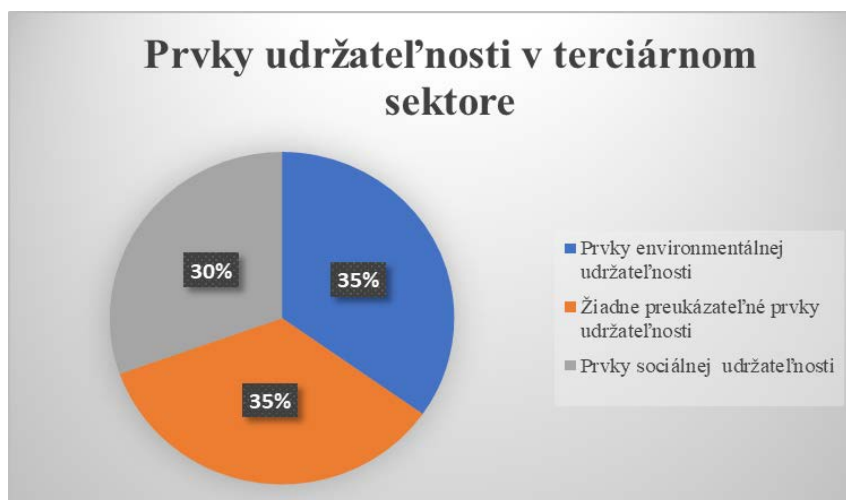
Podnik VUJE, a.s. na AtomeXpo v roku 2018 nadviazal spoluprácu s Južnou Kóreou, za účelom prepojenia atómovej energie s udržateľnosťou a zelenou energiou. Vzájomné prepojenia a partnerstvá vytvárajú vhodné prostredie pre zabezpečenie udržateľného rozvoja jadrového priemyslu v zúčastnených krajinách. Na riešenie aktuálnej problematiky rozvoja energetiky nie je vytvorené žiadne vedecké pracovisko. VUJE, a.s. je členom viacerých zoskupení, ktoré sa zaoberajú riešením problematiky jadrovej bezpečnosti, bezpečnostných výpočtov a analýz, predlžovania životnosti a dlhodobej prevádzky jadrových blokov a iné. VUJE, a.s. neustále vyvíja snahu o zakomponovanie aktivít v oblasti udržateľnej energetiky. (VUJE, a.s.)

OKTE, a.s. sa trvale zameriava na zvyšovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov. Cieľom podniku je neustále zefektívňovanie pracovných činností. OKTE, a.s. sa vo vysokej miere zameriava na sociálnu a zdravotnú starostlivosť o zamestnancov, pričom dbá na ich seberealizáciu. Na základe potrieb podniku je realizovaný vzdelávací program orientovaný na oblasť jazykovej a odbornej prípravy zamestnancov. (OKTE, a.s.)

Udržateľnosť pre STRABAG Pozemné a inžinierske stavitel'stvo s.r.o. znamená zabezpečovanie kvalitného životného prostredia pre budúce generácie znášaním zodpovednosti za svoju činnosť. Zodpovedným konaním podniku v oblasti životného prostredia dochádza k prispievaniu v oblasti udržateľnosti a udržateľného rozvoja. Systém environmentálneho manažérstva spoločnosti zabezpečuje riadenie environmentálnych aspektov. Do svojej projektovej činnosti podnik zahŕňa postupy „zelených stavieb“ a zvyšuje podiel recyklácie stavebných odpadov. V roku 2018 dosiahla úroveň recyklácie až 92%. Pred desiatimi rokmi bola úroveň recyklácie len na úrovni 37%. (STRABAG Pozemné a inžinierske stavitel'stvo s.r.o.)

OMV Slovensko, s.r.o. sa riadi predpismi pre riadenie trvalo udržateľného rozvoja a obchodnej etiky v rámci celej skupiny. Niektoré pracoviská skupiny si vytvorili vlastné predpisy a smernice nad rámec spoločných. OMV Slovensko, s.r.o. disponuje stratégiou zastrešujúcou kľúčové oblasti, ako je ekologická účinnosť, ekologické inovácie a úspešnosť. Podnik sa zaoberá udržateľnosťou v celom rade opatrení, ktoré vynakladá predovšetkým v ekologickej a sociálnej oblasti. (OMV Slovensko, s.r.o.)

Podniky v terciárnom sektore sa zameriavajú na environmentálnu (35%) a sociálnu udržateľnosť (30%) približne v rovnakom rozsahu. V 35% ostatných podnikov v sektore neboli zistené informácie o udržateľnom rozvoji. (Graf 3)

Graf 3 – Percentuálne zastúpenie zistených prvkov udržateľnosti v podnikoch terciárneho sektora
Zdroj: vlastné

Podnik	Environmentálne prvky	Sociálne prvky
Tatry Mountain Resorts, a.s.	Ochrana životného prostredia Environmental Impact Assessment	
TESCO STORES SR, a.s.	Boji proti plytvaniu potravinami Vyhodnocuje a znižuje tvorbu odpadu	Darovanie potravín
Stredoslovenská energetika Holding, a.s.	Spolufinancovanie projektu LIFE+ Ochrana orla krikľavého na Slovensku Podporné aktivity v Záchrannej stanici Zázrivá	Spolupráca s univerzitami v oblasti Trainee programu
VUJE, a.s.	Prepájanie atómovej energie s udržateľnosťou a zelenou energiou Budovanie udržateľnej energetiky	Zvyšovanie bezpečnosti a efektívnosti
OKTE, a.s.		Vysoká angažovanosť v sociálnej a zdravotnej starostlivosti o zamestnancov
STRABAG s.r.o.	Budovanie „zelených stavieb“ Recyklácia stavebných odpadov	
OMV Slovensko, s.r.o.	Ekologické inovácie Ekologická účinnosť	Opatrenia v sociálnej oblasti

Tabuľka 3 - Environmentálne a sociálne prvky podnikov terciárneho sektora

Zdroj: vlastné

Kvarciárny sektor

Z kvarciárneho sektora prebehla na základe dostupných údajov analýza podnikov:

- Slovak Training Academy, s.r.o
- ALMAX, s.r.o.
- Wintro Asia, s.r.o.
- Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s.

Podniky v kvarciárnom sektore nedisponujú verejnými informáciami z oblasti smerovania k udržateľnosti, prípadne sa udržateľnosťou nezaoberajú. (Graf 4)

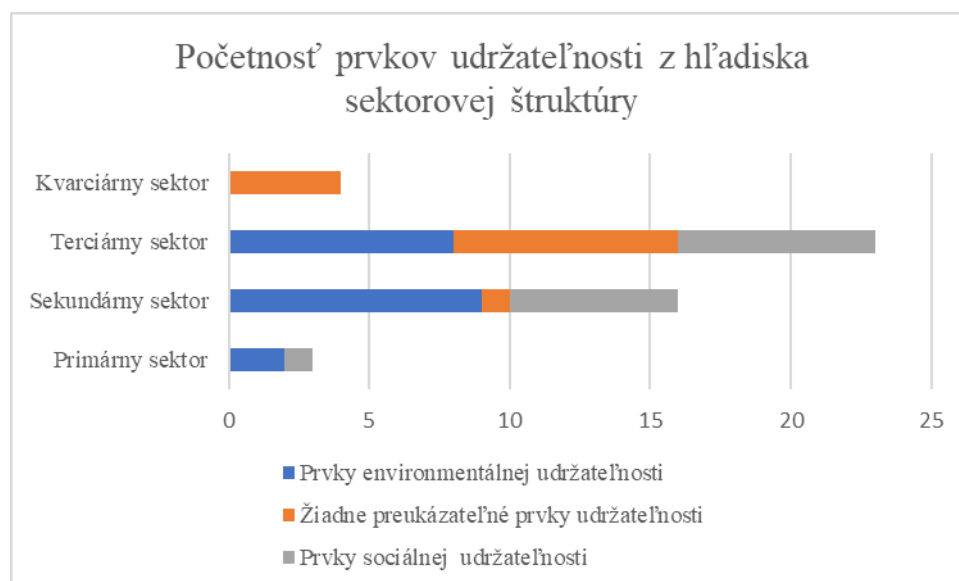

Graf 4 – Percentuálne zastúpenie zistených prvkov udržateľnosti v podnikoch kvarciárneho sektora

Zdroj: vlastné

Zistenia

Situáciu v jednotlivých sektoroch z hľadiska rozpracovania udržateľnosti v podniku sme znázornili na Grafe 5. Udržateľnosťou sa zaoberá približne 60% z vybraných 33 podnikov, pričom takmer v 40% podnikov neboli zistené opatrenia zamerané na udržateľnosť a udržateľné podnikanie.

Graf 5 – Preukázaná miera udržateľnosti v sektoroch Slovenskej republiky

Zdroj: vlastné

Záver

Pre podniky usilujúce sa o dlhodobé pôsobenie na trhu je zameriavanie podnikovej činnosti v medziach udržateľného rozvoja nevyhnutnosťou. Správne implementované udržateľné smerovanie podniku musí vychádzať z jeho hlavnej podnikovej stratégie. Udržateľný rozvoj a smerovanie k udržateľnosti nemá byť len marketingovou praktikou, ktorou sa podniky

verejne prezentujú, ale má byť filozofiou, ktorú podnik z vlastného presvedčenia uplatňuje a rozvíja.

Prostredníctvom uskutočnenej analýzy sme zistili, že smerovanie k udržateľnosti v podnikoch nedosahuje vysokú úroveň, vzhľadom na orientáciu cieľov Agendy 2030. Na trhu existuje podstatné množstvo podnikov, ktoré sa preukázateľne udržateľnosťou nezaoberajú (Graf 5).

Primárny sektor v tejto štúdií zastrešovali dva veľké podniky, u ktorých sa dostatočne prejavil záujem o udržateľnosť. Oba podniky vykazujú iniciatívu v oblasti udržateľného rozvoja. Sekundárny sektor obsahoval desať analyzovaných podnikov, z ktorých sa len v jednom nezistili opatrenia smerujúce k udržateľnosti.

Terciárny sektor zastupovalo 17 podnikov, pričom až v 8 podnikoch neboli jasne zistené prvky smerujúce k udržateľnosti. Rozpracovanosť stratégie udržateľnosti v zvyšných 9 podnikoch bola na nadpriemernej úrovni hlavne v oblasti ekológie.

V kvarciárnom sektore boli analyzované 4 podniky, pričom žiaden z týchto podnikov verejne nepredstavuje svoj postoj smerujúci k udržateľnosti.

Uskutočnená analýza vypovedá o nejasnej predstave a udržateľnom smerovaní podnikov v Slovenskej republike. Rozpracovaný plán a stratégie udržateľnosti sa vo vysokej miere preukazujú hlavne v spoločnostiach s medzinárodným pôsobením. Medzi nedostatky podnikov, ktoré majú snahu o udržateľné podnikanie patrí jednostranná koncepcia udržateľnosti v environmentálnej oblasti. Udržateľnosť sa skladá z 3 oblastí – ekonomická, environmentálna a sociálna, pričom väčšina podnikov sa vo svojej filozofii zameriava primárne na environmentálnu oblasť. Najnižšiu mieru udržateľnej orientácie podniky prejavujú v sociálnej oblasti, čo je potrebné do budúceho obdobia zmeniť a zakomponovať do stratégie udržateľnosti.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. Ing. Emese Tokarčíková, PhD.*

Použitá literatúra

1. BIO OIL Development s.r.o. & co., k.s. *From Waste To Energy*. [online] [cit. 2019-11- 27] Dostupné na internete: <https://www.bio-oil.biz/sk/o-bio-oil/podnik/>
2. BRIANT CARANT, J. 2017. *Unheard voices: a critical discourse analysis of the Millennium Development Goals' evolution into the Sustainable Development Goals*. In: *Third World Quarterly*. Volume 38, Issue 1, Pages 16-41. ISSN: 01436597
3. COLOMBO, U. 2001. *The Club of Rome and sustainable development*. In: *Futures*. Volume 33, Issue, Pages 7-11. ISSN: 0016-3287
4. ESET, SPOL. S R.O. *Dodatok správy nezávislého audítora k výročnej správe v zmysle § 27 odsek 6 zákona č. 423/2015 z.z.*
5. ESSITY SLOVAKIA, s.r.o. *What we do*. [online] [cit. 2019-11- 27] Dostupné na internete: <https://www.essity.com/sustainability/what-we-do/>
6. KASPEREIT, T. and LOPATTA K. 2016. *The value relevance of SAM's corporate sustainability ranking and GRI sustainability reporting in the European stock markets*. In: *Business Ethics*. Volume 25, Issue 1, Pages 1-24

7. LESY SR. *Vízia a poslanie*. [online][cit. 2019-11-25] Dostupné na internete: <https://www.lesy.sk/lesy/profil-firmy/vizia-poslanie.html>
8. MONDI SCP, A.S. *Sustainability Reports And Publications*. [online] [cit. 2019-11- 18] Dostupné na internete: <https://www.mondigroup.com/en/sustainability/sustainability-reports-and-publications/>
9. MONDI SCP. 2010. *Cez tisíc nových stromov vyrastie vďaka dobrovoľnej snahe zamestnancov Mondi SCP*. [online] [cit. 2019-11- 15] Dostupné na internete: https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/cez-tisic-novych-stromov-vyrastie-vdaka-dobrovolnej-snahe-zamestnancov-mondi-scp?all_ids=1
10. MONDI SCP, A.S. 2018. *Správa nezávislého audítora a konsolidovaná účtovná závierka (pripravená v súlade s medzinárodnými štandardmi pre finančné výkazníctvo tak, ako boli schválené EÚ) za rok končiaci sa 31. decembra 2018*.
11. OKTE, A.S. *Výročná správa 2017*
12. OSN. 2015. *United Nations Sustainable Development Summit*. [online] [cit. 2019-12- 02] Dostupné na internete: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/summit>
13. OMV SLOVENSKO, S.R.O. *Výročná správa za rok končiaci 31. decembra 2018*. [online] [cit. 2019-11- 27] Dostupné na internete: <https://www.omv.sk/services/downloads/00/omv.sk/1522175657978/omv-sk-vyroczna-sprava-sk-2018>
14. Podľa § 6 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí
15. PORSCHE SLOVAKIA, SPOL. S R.O. *Zásady správanía skupiny Porsche Holding a jej dcérskych spoločností na Slovensku* [online] [cit. 2019-11- 23] Dostupné na internete: https://www.porscheinterauto.sk/kontakt/coc_pia_sk.pdf
16. PORSCHE SLOVAKIA, SPOL. S R.O. 2019. *Výročná správa k 31. decembru 2018 a Správa nezávislého autora*
17. RAJO, A.S. 2018. *Výročná správa k 31.12.2018*
18. ROCKSTRÖM, J. et al. 2009. *Planetary boundaries: exploring the safe operating space for humanity*. In: *Ecology and Society*. Volume 14, Issue 2
19. SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o. *Stratégia: Náš prístup k udržateľnosti* [online] [cit. 2019-11- 28] Dostupné na internete: <https://www.samsung.com/sk/aboutsamsung/sustainability/strategy/>
20. SCHAEFFLER KYSUCE, spol. s r.o. *Environmentálne vyhlásenie*. . [online] [cit. 2019-11- 28] Dostupné na internete: http://fag.hr/remotemedien/media/_shared_media/01_company/04_environment/certificates_environment/letteri/iwk_est_sk_1.pdf
21. SCHAEFFLER KYSUCE, spol. s r.o. *Výročná správa za rok 2018*
22. SLÁVIK, M. 2019. *Ako tvoriť trvalo udržateľné životné prostredie a lepšie miesto pre život*. . [online] [cit. 2019-11- 22] Dostupné na internete: <https://dennikn.sk/blog/1338703/ako-tvorit-trvaloudrzatelne-zivotne-prostredie-a-lepsie-miesto-pre-zivot-z-praxe/>
23. SLOVENSKÉ ELEKTRÁRNE, A.S. *Výročná správa 2017*. [online] [cit. 2019-11- 29] Dostupné na internete: <https://www.seas.sk/data/files/vyroczne-spravy/SE-2017-annual-report.pdf>
24. SLOVNAFT, A.S. *Strategické ciele trvalo udržateľného rozvoja a HSE 2016-2020 skupiny Slovnaft*. [online] [cit. 2019-11- 29] Dostupné na internete: <https://slovnaft.sk/sk/o-nas/trvalo-udrzatelny-rozvoj/udrzatelny-rozvoj/strategicke-ciele-tur-2016-2020-skupiny-slovnaft/>
25. STRABAG POZEMNÉ A INŽINIERSKE STAVITEĽSTVO S. R. O. *Výročná správa 2018*
26. STREDOSLOVENSKÁ ENERGETIKA HOLDING, A.S. 2018. *Výročná správa 2018*.
27. TATRY MOUNTAIN RESORTS, A.S. *Ročná správa 2017/2018*. [online] [cit. 2019-11- 25] Dostupné na internete: https://www.tmr.sk/data/modules/document.manager/documents/vyroczne_spravy/2019/vs_tmr_2017-18_sk-002.pdf
28. 18_sk-002.pdf
29. TESCO STORES SR, A.S. 2018. *Individuálna účtovná závierka zostavená podľa Medzinárodných štandardov pre finančné výkazníctvo platných v Európskej únii a správa k ďalším požiadavkám zákonov a iných právnych predpisov za rok končiaci 28. februára 2018*
30. U. S. STEEL KOŠICE. 2018. *Výročná správa U. S. Steel Košice*

31. ÚVSR. 2018. *Mondi SCP spustila v Ružomberku výstavbu nového papierenského stroja* [online] [cit. 2019-12- 02] Dostupné na internete: https://www.vlada.gov.sk/index.php?cms_location=mondi-scp-spustila-v-ruzomberku-vystavbu-noveho-papierenskeho-stroja
32. VOLKSWAGEN SLOVAKIA, A.S. *Výročná správa 2018*. [online] [cit. 2019-11- 29] Dostupné na internete: https://sk.volkswagen.sk/content/dam/companies/sk_vw_slovakia/podnik/Vyrocna_sprava_2018.pdf
33. VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA, A.S. *Výročná správa o hospodárení*
34. *Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s. za rok 2017*. [online] [cit. 2019-11- 20] Dostupné na internete: https://cms.vszp.sk/files/transparentne/pre-verejnost/rokovania-dozornej-rady-vszp/04-vyrocna-sprava-hospodareni-vszp-za-rok-2017_22_05_2018.pdf
35. VUJE, A.S. *Výročná správa 2018*
36. WU, J. 2013. *Landscape sustainability science: Ecosystem services and human well-being in changing landscapes*. In: *Landscape Ecology*, Volume 28, Issue 6. Pages 999-1023